

[Statsministeren]

Med hensyn til størrelsen af den kontante støtte kan jeg oplyse følgende: Efter Folketingets tilslutning til et statslån til Færøernes landsstyre på 1,3 mia. kr. i sidste måned andrager de samlede statslån til landsstyret siden oktober 1992 nu 3,15 mia. kr. Herudover har den danske stat tilkendegivet at ville refinansiere landsstyrets udlandsgæld inklusive gælden til Danmark i den takt, den forfalder. Efter nærmere aftale mellem regeringen og landsstyret kan der ske en omlægning af udlandslånene, således at det i givet fald vil formindske rentebyrden for landsstyret eller forlænge løbetiden.

Som det er bekendt, har der været tale om en lang proces med mange beslutninger. Der har derfor også været mange mulige misforståelser. To ting står imidlertid helt klart. For det første ydes statslånene som genudlån til den rente, som staten selv betaler for at låne. Færøerne udnytter således blot den danske stats gode kreditværdighed. Det bliver de danske skatteydere ikke fattigere af. Om ikke andet har vi vel grund til at føle os rigere – som mennesker. For det andet skal lånene tilbagebetales. Aftalen om tilbagebetaling vil bl.a. indgå i de årlige forhandlinger, der fremover skal finde sted om fastsættelsen af det løbende bloktilskud. Dette var den helt kontante støtte.

Som en sideløbende assistance har der herudover været nedsat flere ekspertudvalg, som er kommet med vurderinger på en række centrale områder, hvor nye initiativer kan skabe et bedre grundlag for den fremtidige økonomiske udvikling på Færøerne. Først og fremmest tilsigtes, at Færøerne kan opnå en større erhvervs-mæssig indtjening, end tilfældet er i dag. Disse ekspertudvalg har analyseret forholdene i fiskeriet, forarbejdningsindustrien og sundhedsvæsenet samt mulighederne i den generelle økonomiske politik. Dette arbejde har resulteret i en række forslag, der på kort og lang sigt kan forbedre den færøske økonomi. Efter eksperternes mening vil det – selv med de nuværende dystre udsigter for fiskeriet – gøre det muligt at nedbringe Færøernes udlandsgæld allerede på kortere sigt. De kommende års økonomiske betingelser for Færøerne vil jeg komme tilbage til.

Det er i sigens natur svært – for ikke at sige uladssiggørligt – at henvise til tal, der konkret dokumenterer, hvilken betydning støtten har

for det færøske samfund, men det udelukker naturligvis ikke, at effekterne af den danske hjælp er nok så klare. Den nuværende økonomiske situation på Færøerne er så dårlig, at dette umiddelbart kunne give indtryk af, at støtten ikke har hjulpet. Det er måske grunden til, at man indimellem hører den påstand, at den danske støtte ikke er kommet den enkelte færing til gode. Et sådant udsagn beror imidlertid på en stor misforståelse. Støtten er kommet den enkelte færing til gode.

Misforståelsen skyldes den fejlagtige vurdering, at udviklingen er forløbet stort set som nu, hvis der ikke var givet støtte. Lad os derfor se på, hvad der var sket, hvis Danmark ikke havde støttet det færøske samfund med lånekapital. Den altovervejende del af de danske statslån til landsstyret er af landsstyret blevet indskudt i Finansieringsfonden af 1992 med henblik på kapitaltilførsel til de to største færøske banker. Uden disse kapitalindskud var bankerne for længst gået fallit. Det sandsynlige resultat af bankernes fallitter er skræmmende. Eksisterende udlån ville blive opsagt, og mange virksomheder ville ikke længere kunne få finansieret deres drift. Følgerne ville være endnu flere virksomhedslukninger, endnu større arbejdsløshed og yderligere fald i indkomsterne, og herudover ville boligmarkedet være brudt sammen, og landsstyret ville have fået endnu større problemer bl.a. med at opnå de budgetterede skatteindtægter. Et større budgetunderskud kunne i så tilfælde kun imødegås gennem yderligere stramninger af den økonomiske politik eller ny lånoptagelse.

Hertil kommer i øvrigt, at de låntagere, som ville være gået fallit, fortsat ville hæfte for deres gæld. Alt i alt ville der således ikke være tale om nogen ny start for færingerne, men derimod om en nedsmeltning af den færøske økonomi. På den baggrund kan der ikke herske nogen som helst tvivl om, at den enkelte færing har nydt godt af de lån, som den danske stat har ydet Færøernes landsstyre, og at landsstyret ikke var blevet bedre stillet ved i første omgang at have undladt at optage lån til indskud i bankerne, tværtimod.

Med de skræmmende effekter, som en omfattende fallit i banksektoren stiller i udsigt, er det da heller ikke overraskende, at eksperternes råd samstemmende har været, at bankfallitter, der truer hele det finansielle systems funktion, måtte forhindres.